[א] ורבי אלעזר בר' שמעון לא שמיע ליה אלא שאני התם שהרי [ב]דחתה שחיטה את [ג] השבת ולרבי ה"נ דחתה שחיטה את השבת [ג] אלא קסבר רבי קצירת העומר לא דחיא שבת ולא והתנן וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול משלש היה בא דלא כרבי וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות דלא כרבי [ד] ובשבת יאמר להם שבת זו דלא כרבי: [ה] נקצר ביום כשר ודוחה את השבת: מאן שמעת ליה דאמר נקצר ביום כשר רבי [ו] וקתני ודוחה את השבת מאי לאו קצירה לא להקרבה אבל לקצירה לא והתניא רבי אומר [1]וידבר משה את מועדי ה' מה תלמוד לומר לפי שלא למדנו אלא לתמיד ופסח שנאמר בהן [2]במועדו [א] [3]במועדו ואפילו בשבת במועדו ואפילו בטומאה שאר קרבנות הצבור מנין תלמוד לומר [4]אלה תעשו לה' במועדיכם מנין לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמהן ת"ל וידבר משה את מועדי ה' הכתוב קבע מועד לכולן למאי אילימא להקרבה שתי הלחם בני הקרבה נינהו אלא פשיטא לטחינה והרקדה ודכותה גבי עומר לקצירה וקא דחי את השבת אלא עומר להקרבה ושתי הלחם לאפיה וקסבר רבי תנור מקדש אי אפי לה מאתמול איפסילה לה בלינה וסבר רבי תנור מקדש והתניא כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן אמר רב נחמן בר יצחק הוקבעו ולא הוקבעו קא אמר:

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים [יא] מנחת הסלת והמחבת והמרחשת והחלות והרקיקין מנחת עובדי כוכבים ומנחת נשים ומנחת העומר ומנחת חוטא ומנחת קנאות ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת וקומץ קרב לעצמו ושירים קריבים לעצמן: **גמ'** אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קא משמע לן לאפוקי מר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קא משמע לן דלא: ושיריהן לכהנים: [א] מנלן [יא] דכתיבא כתיבא ודלא כתיבא כתיב בה [5]וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו באה חיטין לא קמיבעיא לן כי קא מיבעיא לן באה שעורין באה שעורין נמי מדנקמצת שיריה לכהנים אליבא דרבנן לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן אליבא דר"ש דאמר איכא מנחה דמיקמצא ולא מיתאכלא דתנן ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן מנלן אמר חזקיה דאמר קרא [6]וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה אם אינו ענין לבלולה של חיטין תנהו ענין לבלולה של שעורין ואם אינו ענין לחרבה של חיטין תנהו ענין לחרבה של שעורין והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא מנין שאין חולקין מנחות כנגד זבחים

תלמוד

ורבי אלעזר בר"ש לא שמיע ליה. הא דחביבה מצוה בשעתה בתמיה אלא [טו] בע"כ שמיע ולא גמר מינה דהתם גבי אברים שאני דדחו שבת [י] משום חביבות מצוה שהרי דחתה שחיטה [יא] את השבת קודם להקטרה דאי אפשר לעשותה מערב שבת וכיון דניתן שבת לדחות אצל שחיטה נדחה נמי אצל הקטרה אבל בעומר ליכא למימר הכי דבשעת קצירה אכתי לא אידחי שבת ואע"ג דלמחר דחיא הקרבה שבת בשעת קצירה מיהא [יב] לא נדחית ואי לאו דלא אפשר לה מערב שבת לא הוית דחיא שבת משום חביבות מצוה [יג]. וה"נ לרבי איכא למיפרך אמאי גמר [יד] שאני התם שהרי דחתה השחיטה שבת: **וחכמים אומרים כו' ובשבת כו' ונקצר כו'.** כל הנך מייתי משום פירכא: **רבי היא.** דאמר לעיל [ע"א] מביאין אחרת תחתיה וקוצרה ביום: **מה ת"ל.** והלא כל המועדות אמורין למעלה ומשה אמרן: **במועדיכם.** ואפילו בשבת ובפרשת פנחס כתיב גבי מוספין: **מנין לרבות עומר.** דלא כתיב בההיא פרשתא: **והקרב עמו.** כבש הבא עם העומר: **והקרב עמהן.** כבשי עצרת: **ת"ל וידבר משה וגו'.** ובההיא פרשתא דאמור אל הכהנים (ב) [טו] כתיב עומר [ושתי הלחם][טז] (מ): **שתי הלחם בני הקרבה נינהו[יז] אלא פשיטא [לטחינה] והרקדה.** ואע"ג דאפשר לה לעשות מאתמול ודכוותיה כו': **לא עומר להקרבה.** דאי אפשר לה מאתמול [יח]: **וכ' הלחם לאפיה.** דקסבר (ג) תנור מקדש כו': **אלא בשחיטה.** אבל באפיה לא קדשי: **קדוש ואינו קדוש.** מפרש בפרק התכלת (לעיל דף מז.): **הוקבעו.** שחטן לשמן וזרק דמן לשמן הוקבעו החלות לאותן כבשים ואין יכול לשנות הלחם לזבח אחר שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא הוקבעו אבל [יט] קדיש בתנור:

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות. מנחת הסלת. היתה נקמצת עיסה: **ומנחת חוטא.** של ישראל נקמצת אבל מנחת חוטא של כהנים לא היתה נקמצת כלל אלא כולה היתה כליל: **גמ'/ד) (ג) דכתיבא.** בתמיה. דכתיב בהו נקמצת ושיריה לכהנים כגון בחמש מנחות: **דלא כתיב בהו.** כגון מנחת עובדי כוכבים ומנחת חוטא כתיב (ה) וזאת תורת דמשמע תורה אחת לכל המנחות שכל [כ] מנחה הנקמצת נאכלין השירים לכהנים: **באה חיטין לא קמיבעיא [כא] ליה.** דהנותרת ממנה כתיב בחמש מנחות שנאמר בהן סלת שהן חיטין: **באה שעורין.** כגון מנחת העומר ומנחת קנאות: **מדנקמצת.** דכתיב בה (ויקרא ו) אזכרתה: **אליבא דרבנן.** דאמרי במתני' ואלו מנחות נקמצות דודאי מדנקמצות שיריהן לכהנים: **כי קמיבעיא ליה אליבא דר"ש דאמר איכא מנחה כו'.** ואיכא למימר הא נמי מנחת העומר ומנחת קנאות אע"ג דנקמצות איכא למימר דשיריהן אין נאכלין: **אם אינו ענין לבלולה** (ו). שכבר נאמר כאן (שם) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו: **בלולה של שעורין.** מנחת העומר: **לחרבה של חטין.** כגון מנחת מאפה (ס): **לחרבה של שעורים.** מנחת קנאות: **כנגד זבחים.** שלא יאמר הכהן [לחבירו] טול אתה זבחים ואני מנחות:

שנאמר בהן במועדו במועדו אפילו בשבת במועדו אפילו בטומאה. פסח דדחיא טומאה אתיא לן מדכתיב איש נדחה ואין ציבור נדחין ותמיד דדחי שבת דאמר קרא עולת שבת בשבתו והדר ילפי מהדדי בגזירה שוה דכתיב בהו במועדו הכי איתא בפסחים בפרק אלו דברים (דף סו.) [ק]: [כב] **הוקבעו** ולא הוקבעו. פירשתי בפ' התכלת (לעיל דף מו. ד"ה ולחזו):

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות [ר] (באות): **חיטין** לא קמיבעיא לן. דמההוא קרא נפקי מזאת תורת המנחה דסתם מנחה באה חיטין הילכך ההוא קרא בבאה חיטין מיירי כך פי' בקונטרס וקשה דלעיל בפרק כל המנחות באות מצה (דף נג:) דקאמר מנין לכל המנחות שהן באות מצה וקאמר דכתיבא כתיבא דלא כתיבא כתיב וזאת תורת המנחה הוה ליה למימר כי הכא תינח באה חיטין באה שעורין מנא ליה לכך נראה דדוקא הכא דמיירי לענין אכילה ששיריהן נאכלין לכהנים דלא נפקא לן באה שעורין מזאת תורת המנחה משום דשעורין הוא מאכל בהמה כדמוכח בפ"ק דפסחים (דף ג:) שעורין נעשו יפות א"ל לא וכשר לסוסים ולחמורים ותנן בפרק שני דסוטה (דף יד.) כשם שמעשיה מעשה בהמה אף קרבנה מאכל בהמה: **אם** אינו ענין לחרבה של חיטין. דמתרבה מזאת תורת אף על גב דפרשתא מיירי בשיש בה שמן:

רש"י כת"י

ע) **ואלו מנחות. מנחת הסולת.** היתה נקמצת עיסה: **ומחבת ומרחשת וחלות ורקיקין.** אחר אפייתן פותתן ומחזירן לסולת. וכולהו כתיבי בויקרא [כ] וכתיב במנחת סולת קמיצה ובאינך כתיב אזכרה ואזכרה הייתו קמיצה: **ומנחת העומר.** כתיב [שם] אזכרה. ואמרי' בת"כ פ) נאמר כאן אזכרה ונאמר במנחת הסולת אזכרה מה להלן מלא הקומץ אף כאן מלא הקומץ: **ומנחת חוטא וקנאות.** כתיב בהו קמיצה ל): **ר"ש אומר.** מפרש בגמרא [עג:]. אבל לת"ק לא בעינן במנחת כהנים קמיצה אלא נקטרת כמות שהיא: **גמ' כל היכא דתנן.** [כלומר] מנחות: **עשר תנן.** כלומר מנחות שוות בדין אחד: **לאפוקי מדר"ש.** דמטפי חד מנחה כמה דמכשר מנחת מאפה בתלתא גווני דלדידיה הוי י"א מנחות: **מנלן.** כתמי': **דכתיב בה.** ההיא דכתיב בה והנותרת ממנו יאכלו כתיבא: **ודלא כתיבא.** נפקא לן מההוא קרא דכולל כל המנחות כלו את אהרן זאת תורת וגו': **באה חיטין לא קא מבעיא לן.** דמההוא קרא דכולל כל המנחות נפקי מזאת תורת המנחה דסתם מנחה באה חיטין הלכך ההוא בבאה חיטין קמשתעי: **מדנקמצת.** ודאי שיריה לכהנים דאי לא אמאי קמלי לה: **אם אינו ענין.** דהא נפקי מזאת תורת המנחה:

עין משפט
נר מצוה

סו א מיי' פי"ד מהל' ביאת מקדש הל' ט:
סז ב מיי' שם הל' י:
סח ג מיי' פי"ז מהל' תמידין ומוספין הל' ד ו:
סט ד מיי' פי"ו מהל' פסה"מ הל' יח:
א ה מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הל' ט:
ב ו מיי' שם פי"ג הל' י:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' מנלן מנלן דכתיבא כתיבא: (ב) רש"י ד"ה ת"ל וידבר וכו' אל הכהנים הס"ד ואח"כ מ"ה ה"ג עומר ושתי הלחם בני הקרבה ניטו הס"ד ואח"כ מ"ה אלא פשיטא כו' ואפ"ג: (ג) ד"ה וב' הלחם לאפיה דקסבר רבי תנור: (ד) ד"ה מנלן בתמיה וכו' שנקמצת: (ה) ד"ה דלא כתיב וכו' כתיב בהו זאת התורה דמשמע: (ו) ד"ה אם אינו ענין לבלולה של חיטים שנאמר כאן והנותרת:

◆

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

◆

שיטה מקובצת

א) ור' אלעזר בר"ש לא שמיע ליה. הא אידך דאבוה ולימא נמי שלא כמצותו כשר ודחי שבת משום דחביבה מצוה בשעתא. אלא אמר לך ר"א מהתם ליכא למילף דהדר הוא לאפוקי להו בשבת לאו משום דחביבה מצוה אלא שהרי דחתה שחיטת התמיד את השבת וכיון דשחיטה דחיא דחיא נמי הקטרה. הגמ"ה: ב) השבת. הכא מי דחיא קצירה את השבת כיון דאפשר לה מע"ש (אלא) [ונמצאו] לא דחיא שבת ואם (נטמאו) משום הכי קאמינא (אשאם) דס"ל לא דחיא שבת ר"ש כר"א. הרגמ"ה: ג) אלא רבי דמכשיר שלא כמצותו משום דס"ל דקצירת העומר לא דחיא שבת ואיכא [למפרך אליבי נמי] וכו' לא שמיע ליה הא אלא שמיע ליה ומשני התם לאו משום דחביבה מצוה דחיא שבת: ב)

חדושי הרגמ"ה

שהרי שחיטה דחתה שבת ה"נ לגבי הקטרה והיכי פשיט ראב"ש דנקצר שלא כמצותו פסול דלמא כשר והקדמה אמאי דחי שבת שהרי שחיטה כבש העומר דחיא (בקרא) מפורשים אלא שמיע ליה וקיבלה דאמר ליה (אמאי) התם משום דחביבה מצוה בשעתה שהרי דחתה שחיטה את השבת ואלא לגבי עומר ליכא למימר הכי דליכא למימר הכי משום דחביבה מצוה (בשעתה) לא דחי שבת אלא משום דנקצר שלא כמצותו פסול היכי מצי למימר משום חביבה מצוה דחיא קצירת העומר את השבת כי היכי דלגבי הקטר חלבים הא איכא למימר שאני התם שהרי דחתה שבת אבל (עיין הרגמ"ה): ד) ורבי היא: ה) מנחת הסלת. פירש רבינו גרשום כגון קמיצה בה קמיצה ובאינך כתיב אזכרה וקשה דמנחה בבלולה נמי כתיב בה קמיצה ולא אזכרה כגון מנחת מאפה לכך נראה דטעמא דקרא כדכתיב בה ולא כתיב בה דכתיב בה ואת תורת כדמפרש בגמ' גבי אכילת שירים. הרי"ם: ו) מנלן. מנלן: ז) עי' בקרא מצינו דאיכא מנחה דמשום: ח) שחיטה שלא בזמנה לא: ט) מיהא עדיין לא: י) בשלשה זמנים לחוד ובלחוד: יא) גמר מינה דהא: יב) ומהדר מינה: יג) ושתי הלחם כתיב: יד) שנקמצת: טו) והתנא זכר בהו: טז) [ליכא]: יז) אבל בזמנה נינהו

מסורת הש"ס

א) [פסחים סט.], ב) [לעיל סג:], ג) [לעיל סה.], ד) עיין רש"י שהאריך, ה) פסחים עז. ע"ש, ו) [יומא מו.], ז) צ"ל לא, ח) לעיל מז. יבמות קד: פסחים יג:, ט) יבמות ק., י) לעיל נט. ס., כ) [לעיל פב.], ל) קדושין נג., מ) ושתי הלחם הס"ד ואח"כ ד"ה אלא פשוטה לטחינה והכאל נתחק. נ"ק, נ) דכתיבה כהכן דכתיב בהו דנקמצת כו' וכ"ה דכתיבה כתיבה. נ"ק, ס) [תוספתא רפ"ט], ע) מכאן עד פי' שתי הלחם נעתק כת"י של רבינו גרשום בגלגל הספר עלינו על גליון הש"ס שלו שנמצא בירושלים ת"ל וזה הפירוש אשר הוא בדפוס מפרק ואלו מנחות עד שתי הלחם אינו מפי' רש"י ז"ל יהוא של פרשן אחר וזה לשון רש"י כ"י, פ) ויקרא פרשה ט., צ) מנחת חוטא ויקרא ה. מנחת קנאות במדבר ה., ק) [עי' תוס' פס ד"ה מה מועדי כתבו דמשמע דלר"ס ממשמעיתא דמועדי דכתיב וידבר משה כו' במועדו אפי' בשבת כו' שאר קרבנות מנין כו' ע"ש ול"ע], ר) צ"ל ד"ה באה חיטין. נ"ק.

◆

תורה אור השלם

1. וידבר משה את מעדי יי אל בני ישראל: ויקרא כג מד
2. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו: במדבר ט ב
3. צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו: במדבר כח ב
4. אלה תעשו ליי במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם לעלתיכם ולמנחתיכם ולנסכיכם ולשלמיכם: במדבר כט לט
5. וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יי אל פני המזבח: ויקרא ו ז
והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: ויקרא ו ט
6. וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו: ויקרא ז י

◆

רבינו גרשום

ור' אלעזר בר' שמעון לא שמיעא ליה הא אידך דאבוה ולימא נמי שלא כמצותו כשר ודוחה שבת משום דחביבה מצוה בשעתה. אמר לך ר' אלעזר מהתם ליכא למילף דדחי שבת. דהא דהוה קשיא להו בשבת לאו משום דחביבה מצוה אלא שהרי דחתה שחיטת התמיד שבת וכיון דשחיטה דחיא דחיא נמי הקטרה. הכא מי דחיא קצירה שבת כיון דאפשר לה מע"ש אלא אי משום הכי קא אמינא שלא כמצותו פסול ודחיא שבת דסבירא ליה כר' עקיבא. אלא א' דמכשר שלא כמצותו משום דסבירא ליה דקצירת עומר לא דחיא שבת: ואי דאמר ור' אלעזר לא שמיעא ליה הא אלא שמיעא ליה ואמ' שאני התם לא משום דחביבה מצוה דחי שבת שהרי שחיטה דחי שבת והכא אמאי דחי שבת. כבש העומר ואת דמפרשי אלא שמיעא ליה וקיבלה דאמר אי אמרו התם משום חביבה מצוה דחי שבת שהרי דחתה שחיטה לא דחי שבת לגבי עומר דליכא למימר הכי משום חביבה מצוה בלבדן לא דחי שבת אלא משום דנקצר שלא כמצותו פסול הבא נמי לר' עקיבא היכי מצי למימר משום חביבה מצוה דחיא קצירת העומר שבת כי היכי דלגבי הקטר חלבים הא איכא למימר שאני התם שהרי דחתה שבת אבל גבי עומר דליכא למימר הכי מסתברא משום דנקצר שלא כמצותו פסול דחי שבת. אלא קסבר ר' קצירת העומר לא דחי שבת; לא תימא קדוש ואינו קדוש דלעולם באפיה מוקדש אלא הוקבעו דאי שחטן לשמן וזרק לשמן הוקבעו דאי אבד הלחם אבדו כבשים ואי אבדו כבשים אבד הלחם אבל שחטן לשמן וזרק [שלא] לשמן [לא] הוקבעו: הדרן עלך רבי ישמעאל

פרק שביעי מנחת הסולת שקמצה כשהיא עיסה. באה חיטין לא קא מיבעיא לן דכתיב בה סלת דכתיב והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה: באה שעורים כגון מנחת העומר ומנחת קנאות: אמר קרא וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה: בלולה של שעורין היינו עומר:

[illegible] בול. דכותיה שתי הלחם לאפיה דאי אפשר לה מאתמול דקסבר; יט] אבל מקדש קדשי: כ] שכל. המנחות: [illegible] עו ולא הוקבעו. פרש"י הוקבעו החלות לאותן כבשים כו' ולא נהירא דא"כ תיפוק ליה משום תנופה דעושה [illegible] סל ביוצא שהרי אין תנור מקדש ליפסל ביוצא כדפי' בפ"ק [בפרק התכלת] (דף כ"ו ע"א) ולא הוקבעו לא [illegible] דבר אלא אאינו קדוש דרבא"ש קאי והכי לעולם אינו קדוש להיות נקבע בשחיטה ליפסל ביוצא:

הדרן עלך רבי ישמעאל

א) אולי צ"ל שאם נטמאה אומרים לו הוי פיקח ושתוק משום דנקצר שלא כמצותו פסול דאליה לא דחיא כו'. ב) נראה דערבוב דברים יש כאן.

א) אולי צ"ל אף דקי"ל דהא דאמרינן התם וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones